

Lemvig Kommune

Natur og Miljøafdelingen

Rådhusgade 2

7620 Lemvig

Tillæg til miljøgodkendelse af Møborgkirkevej 53

Meddelt jævnfør § 12, stk. 3 i LBK 1486 af 4. december 2009

v/Henrik Krarup Kristensen

Møborgkirkevej 53

Møborg

7660 Bækmarksbro

Indholdsfortegnelse

DATABLAD	6
1. RESUMÉ OG SAMLET VURDERING	8
1.1. BESKRIVELSE AF PROJEKTET	10
1.2. AFGØRELSE	10
1.3. IKKE TEKNISK RESUMÉ	11
1.4. VILKÅR FOR GODKENDELSEN	12
1.5. OPHÆVELSE AF EKSISTERENDE VILKÅR	13
1.6. VILKÅR	14
1.6.1. GENERELT	14
1.6.2. AREALANVENDELSE	14
1.7. OFFENTLIGHED	15
1.8. KLAGEVEJLEDNING	18
2. GENERELLE FORHOLD	20
2.1. BESKRIVELSE AF HUSDYRBRUGET	20
2.2. MEDDELELSESPLIGT - ANLÆG, AREALER, EJERFORHOLD	20
2.3. GYLDIGHED	20
2.4. RETSBESKYTTELSE	20
2.5. REVURDERING AF MILJØGODKENDELSEN	21
3. HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED OG PLANMÆSSIGE FORHOLD	23
3.1. TRANSPORT	24
4. PÅVIRKNING FRA AREALERNE	25
4.1. AREALOVERSIGT	25
4.2. DET GENERELLE BESKYTTELSESNIVEAU FOR NITRAT OG FOSFOR	27
4.3. BESKYTTET NATUR	30
4.3.1. NATUROMRÅDER OMFATTET AF BILAG 3, PKT. A, NR. 2 OG 3 I GODKENDELSESBEKENDTGØRELSEN	30

4.3.2.	NATUROMRÅDER OMFATTET AF § 3 I NATURBESKYTTELSESLOVEN.....	30
4.4.	HABITATVURDERING.....	31
4.4.1.	NITRAT TIL OVERFLADEVAND.....	31
4.4.2.	FOSFOR TIL OVERFLADEVAND	34
4.4.3.	NATURA 2000 OG HABITATDIREKTIVETS BILAG IV-ARTER	37
5.	ALTERNATIVE LØSNINGER OG 0-ALTERNATIVET.....	38
6.	HUSDYRBRUGETS OPHØR.....	38
7.	EGENKONTROL OG DOKUMENTATION	38
8.	INDKOMNE HØRINGSSVAR	39
9.	LITTERATUR.....	40
10.	OVERSIGT OVER TABELLER.....	42
BILAG	43

Datablad

Ansøger **Henrik Krarup Kristensen**
Møborgkirkevej 53
7620 Lemvig

Tlf.: 97 88 10 38; mobil: 20 26 68 38
Mail: hkrarup@dlgtele.dk

Bedriftens adresse **Møborgkirkevej 53, 7660 Bækmarksbro**

Matrikelnumre **8a, Møborg Ejerlav, Møborg**
16o, Møborg Ejerlav, Møborg
4cv, Møborg Ejerlav, Møborg
16k, Møborg Ejerlav, Møborg
28u, Møborg Ejerlav, Møborg
16h, Møborg Ejerlav, Møborg
4cz, Møborg Ejerlav, Møborg
16n, Møborg Ejerlav, Møborg
17p, Møborg Ejerlav, Møborg

Virksomhedens art **Malkekvæg**

Ejer **Henrik Krarup Kristensen**

CVR-nummer **26 91 72 39**

CHR-nummer **58281**

P-nummer **1.001.552.327**

Kontaktperson **Henrik Krarup Kristensen**

Tilsynsmyndighed **Lemvig Kommune**

Resumé og samlet vurdering

Dette tillæg til miljøgodkendelse er opdelt i to hovedafsnit.

Første del udgøres af selve tillægsgodkendelsen med Lemvig Kommunes vilkår. Tillægget til miljøgodkendelsen meddeles jævnfør § 12, stk. 3 i LOV nr. 1486 af 4. december 2009, Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, herefter også kaldet Husdyrloven.

Anden del er den miljøtekniske beskrivelse og vurdering. Her er den søgte driftsændring nærmere beskrevet, og der er redegjort for den påvirkning, som det samlede husdyrbrug og ændringen forventes at have på omgivelserne.

Denne afgørelse godkender, at husdyrbruget på Møborgkirkevej 53 inddrager nye udbringningsarealer og modtager svinegylle til udbringning på bedriftens arealer.

Der bliver ikke ændret på husdyrbrugets sammensætning eller de projekterede produktionsudvidelser af husdyrbruget, som er godkendt i tillægsgodkendelse fra 2010. Dog er der ansøgt om og meddelt en ny frist for at udnytte den tidligere meddelte tillægsgodkendelse. I den forbindelse er det vurderet, at det søgte efterlever krav om at anvende den bedste tilgængelige teknik.

Udledningen af nitrat og fosfor til overfladevand er vurderet ved sagens behandling.

Det søgte projekt vil medføre flere transporter af husdyrgødning til bedriftens udbringningsarealer, da der godkendes drift af et større samlet arealtilliggende. Denne merpåvirkning vurderes dog ikke at være til væsentlig gene for de omkringboende eller til skade for miljøet.

Vurderingerne er uddybet i den miljøtekniske beskrivelse.

Tillægsgodkendelse med vilkår

Beskrivelse af projektet

Henrik Krarup Kristensen har via miljøkonsulent Lotte Stilling Nielsen, Lemvigegnens Landboforening, søgt om tillægsgodkendelse af malkekvægsbesætningen på Møborgkirkevej 53, 7660 Bækmarksbro.

Der søges godkendelse efter Husdyrlovens § 12, stk. 3 til at inddrage nye udbringningsarealer i bedriften, samt at tilføre svinegylle på bedriftens udbringningsarealer. Desuden søges der om ændret placering af gyllebeholder, således af Husdyrlovens § 8, stk. 2 overholdes. Der søges ydermere om fristforlængelse til udnyttelse af tillægsgodkendelse meddelt i 2010.

Det søgte projekt fremgår af følgebrev til ansøgningen. Følgebrevet er vedlagt godkendelsen som bilag 1.

Der ejes og forpagtes cirka 371 ha udbringningsarealer til bedriften. Hertil kommer aftalearealer på cirka 205 ha.

I projektet indgår der 7,9 % ekstra efterafgrøder ud over det generelle efterafgrødekrav fra Plantedirektoratet.

Afgørelse

Lemvig Kommune godkender det søgte projekt.

Projektet indebærer, at der inddrages nye udbringningsarealer til bedriften, at der tilføres svinegylle til bedriftens arealer, samt at placeringen af allerede godkendt gyllebeholder ændres. Projektet indebærer i øvrigt ikke bygningsmæssige ændringer på ejendommen, ud over hvad der allerede er godkendt i eksisterende miljøgodkendelse og tillægsgodkendelse. Desuden søges der fristforlængelse til udnyttelse af tillægsgodkendelse fra 2010.

Det er en grundlæggende forudsætning for godkendelsen, at projektet og den fremtidige drift udføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet, og i overensstemmelse med tillæggets vilkår.

Lemvig Kommune vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer, samt at husdyrbruget anvender den bedste tilgængelige teknik. Endvidere vurderer Lemvig Kommune, at husdyrbruget med dette tillæg kan drives uden væsentlige påvirkninger af miljøet, såfremt vilkårene i denne miljøgodkendelse overholdes.

Lemvig Kommune vurderer, at projektet opfylder habitatdirektivets krav om beskyttelse af internationale beskyttelsesområder.

Grundlaget for Lemvig Kommunes vurderinger af projektet fremgår af den miljøtekniske beskrivelse.

På Lemvig Kommunes vegne den 19. juni 2012.

Simon Bach Nielsen

Miljømedarbejder

Ikke teknisk resumé

Resultaterne af de væsentligste miljøpåvirkninger kan ses herunder.

Nabopåvirkning – Lugt, støv og støj

Godkendelse af det søgte vil ikke medføre ændringer i påvirkningen af omgivelserne med lugt, støv og støj.

Lugt støv og støj er tidligere vurderet i miljøgodkendelse og tillæg til Møborgkirkevej 53. Der vurderes ikke at være grundlag for at ændre eller skærpe de nugældende vilkår.

Transport

Lemvig Kommune vurderer, at de mest hensigtsmæssige transportveje for produkter til og fra gården er de allerede eksisterende adgangsveje, som forbliver uændret ved dette projekts gennemførelse.

Der vil være en stigning i antal årlige transporter, som dog ikke forventes at medføre væsentlige gener for omgivelserne.

Antallet af transporter til og fra ejendommen vurderes ikke at overstige, hvad der må betragtes som normalt for en bedrift af denne størrelse.

BAT

I tillæg til miljøgodkendelse meddelt i 2010, er der gjort rede for anvendelsen af BAT, herunder beskrivelse og vurdering af management, staldsystemer, vand- og energiforbrug, fodring og håndtering og udbringning af husdyrgødning. Denne BAT-redegørelse vurderes fortsat at være tidssvarende, og dette tillæg giver ikke anledning til at uddybe BAT-redegørelsen i det tidligere meddelte tillæg.

Lemvig Kommune vurderer samlet set, at projektet på Møborgkirkevej 53 er baseret på anvendelse af den bedste tilgængelige teknik.

Ammoniak

Ved tidligere meddelt tillæg, er ammoniakfordampningen fra ejendommen beregnet og vurderet. Der sker ikke ændringer i dette projekt, som medfører en forøgelse i anlæggets ammoniakfordampning.

Der vurderes ikke at være risiko for tilstandsændringer på natur beskyttet af Naturbeskyttelseslovens § 3.

Der er stor afstand fra staldanlægget til særligt ammoniakfølsomme naturtyper og Natura 2000, og det er Lemvig Kommunes vurdering, at disse områder ikke påvirkes af ammoniakfordampningen fra det søgte projekt.

Lemvig Kommune konstaterer, at det søgte projekt overholder de vejledende grænseværdier for ammoniakfordampning, både i forhold til det generelle ammoniakkrav, og i forhold til at anvende den bedste tilgængelige teknik.

Nitratudvaskning og overfladevand

Lemvig Kommune har foretaget en nærmere vurdering af det søgte projekts påvirkning med nitrat til overfladevand. På baggrund af Miljøstyrelsens vejledning konkluderer Lemvig Kommune, at der ikke er risiko for at projektet vil medføre skade på Natura 2000 områder. Lemvig Kommune har ved vurderingen konstateret, at husdyrtrykket i oplandet til Nissum Fjord (Ydre Fjord og Mellem Fjord) er faldende siden 2007.

Nitratudvaskning og grundvand

Lemvig Kommune konstaterer, at der ikke på godkendelsestidspunktet er nitratfølsomme vandindvindingsoplande indenfor det søgte projekts udbringningsarealer. Arealerne er således ikke omfattet af Husdyrlovens beskyttelsesniveau.

Fosfor

Lemvig Kommune har foretaget en nærmere vurdering af det søgte projekts påvirkning af fosforfølsomme søer og Natura 2000 områder.

Der er særlige risikoarealer, hvorfra der kan ske en væsentlig udvaskning af fosfor til fosforfølsomme recipienter. Lemvig Kommune stiller vilkår om at etablere henholdsvis jordvold og randzone, som har til formål at modvirke en uhindret overfladeafstrømning til vandmiljøet og dermed reducere fosfortabet.

Tillægget godkender en forøgelse af fosforoverskuddet fra 0,5 til 5,7 kg P/ha.

Vilkår for godkendelsen

Godkendelsen indeholder konkrete vilkår for husdyrbrugets drift. Vilkårene skal medvirke til at sikre

- at drift af udbringningsarealerne sker i overensstemmelse med ansøgningsmaterialet samt den miljøtekniske beskrivelse og vurdering

- at yderligere miljøkrav, fastsat på grundlag af kommunens vurdering af ansøgningen, overholdes

Der er stillet en række vilkår til husdyrbrugets drift, indretning og egenkontrol i ejendommens miljøgodkendelse fra 2007 og tillægget til miljøgodkendelsen fra 2010. Disse vilkår gælder fortsat for husdyrbruget, med mindre andet fremgår af dette tillæg.

Ophævelse af eksisterende vilkår

Følgende vilkår i tillægsgodkendelse fra 2010 ophæves:

19. Jordvold

Der skal etableres en jordvold som skitseret på figur 5, således at omgivelserne ikke kan påføres væsentlig forurening i tilfælde af uheld. Jordvolden skal have en højde på minimum 50 cm. og ikke over 1 m over omgivelsernes niveau. Jordvolden (herunder etablering) må ikke påvirke de 2 meter bræmmer langs vandløb.

24. Nitratudvaskning - efterafgrøder

Der skal etableres 9 % ekstra efterafgrøder ud over det lovpligtige krav. Disse efterafgrøder skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødsning.

25. Fosforoverskud

Husdyrbrugets udspretningsarealer må maksimalt tilføres 6.954,37 kg P/år, svarende til 25,7 kg P/ha/år.

Beregning af fosforoverskuddet er foretaget på baggrund af følgende forudsætninger:

P-kl. 0: For arealer på drænedde lerjorde med et fosfortal under 4,0 er der ingen krav. Fosforoverskuddet må dog ikke være større end harmonireglerne giver mulighed for på det pågældende husdyrbrug.

P-kl. 1: For arealer hvor fosfortallet er mellem 4,0-6,0 må fosforoverskuddet maksimalt øges med 4 kg P/ha/år i forhold til det valgte standardsædskifte.

Fosforoverskuddet må dog ikke være større end harmonireglerne giver mulighed for på det pågældende husdyrbrug, og kravet til fosforoverskuddet vil altid være opfyldt hvis fosforoverskuddet ikke overstiger 4 kg P/ha/år i efter-situationen.

P-kl. 2: På lavbundsarealer inkl. drænede og grøftede sandjorde må fosforoverskuddet ikke øges. Selvom fosforoverskuddet i før-situationen er negativt er der dog kun krav om fosforbalance i efter-situationen.

P-kl. 3: For arealer, hvor fosfortallet er over 6,0 skal der være fosforbalance på det pågældende udbringningsareal.

Vilkår

Tillæg til miljøgodkendelse af Møborgkirkevej 53, 7660 Bækmarksbro, meddeles på følgende vilkår:

Generelt

1. Tidsfrist og fristforlængelse

Tillægsgodkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet senest 2 år efter at tillægget er meddelt.

Godkendelsen til at gennemføre første etape af godkendt staldbyggeri i tillægsgodkendelse fra 2010 bortfalder, hvis den ikke er udnyttet i juni 2014.

Første etape omfatter etablering af cirka 60 meter af staldens samlede længde på 105 meter.

Godkendelsen til at gennemføre anden etape af godkendt staldbyggeri i tillægsgodkendelse fra 2010 bortfalder, hvis den ikke er udnyttet i juni 2017.

Anden etape omfatter etablering af de resterende cirka 45 meter af stalden.

Arealanvendelse

2. Nitratudvaskning - efterafgrøder

Der skal etableres 7,9 % ekstra efterafgrøder ud over det til enhver tid gældende lovpligtige krav.

Disse efterafgrøder skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødsning.

3. Overførselsaftale - svinegylle

Der må hvert år maksimalt modtages 10.777 kg N og 2.650 kg P i form af svinegylle fra Holmgårdvej 162, 7660 Bækmarksbro, CVR-nr.: 27 20 89 75 til udbringning på bedriftens udbringningsarealer.

4. Jordvold mellem mark 31-0 og afvandingsgrøft

Der skal etableres en stabil jordvold mellem mark 31-0 og afvandingsgrøften ved markens østlige skel.

Jordvolden skal være af en længde, højde og stabilitet, der sikrer, at overfladevand overrisler randzonen nord for grøften, inden afløb til grøften.

Overfladevandet skal som minimum overrisle 5 meter randzone inden afløb til grøften.

Jordvolden skal vedligeholdes, så jordvoldens funktion opretholdes.

Jordvoldens placering er skitseret i bilag 5.

5. Randzone mellem mark 57-0 m. fl. og afvandingsgrøft

Der skal etableres en to meter randzone mellem mark 57-0 m. fl. og afvandingsgrøften i markens nordøstlige hjørne.

Inden for randzonen må der ikke ske gødsning, sprøjtning, dyrkning eller anden jordbearbejdning. Dog må der dyrkes vedvarende græs, i det omfang, at det ikke strider mod gældende lovgivning. Randzonen må gerne afgræsses under hensyntagen til gældende regler og regulativer.

Offentlighed

Høring af ansøger

Forslag til tillægsgodkendelse har været sendt i 2 ugers høring hos ansøger og ansøgers rådgiver.

Høring af andre interessenter

Herefter er forslaget tilrettet ansøger og rådgivers bemærkninger og sendt i 3 ugers høring hos naboer, ejere af forpagtede udbringningsarealer, modtagere af husdyrgødning fra det søgte projekt, interesseorganisationer, samt Holstebro Kommune, hvor en del af aftalearealerne til projektet ligger, jævnfør Husdyrlovens § 56.

Følgende har modtaget forslaget i 3 ugers høring:

- Møborgkirkevej 49, 7660 Bækmarksbro
- Præstegårdsvænget 6, 7660 Bækmarksbro
- Præstegårdsvænget 7, 7660 Bækmarksbro
- Kræmmergårdvej 50, 7660 Bækmarksbro
- Møborgåvej 50, 7660 Bækmarksbro
- Møborgkirkevej 45, 7660 Bækmarksbro
- Møborgkirkevej 20, 7660 Bækmarksbro
- Krarupvej 5, 7660 Bækmarksbro
- Holmgårdvej 127, 7660 Bækmarksbro
- Adelvej 2, 6900 Skjern
- Holstebro Kommune, Natur og Miljø, Nupark 51, 7500 Holstebro, teknik.miljoe@holstebro.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Lemvig: Jens Johan Brogaard, br@lemvig-gym.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dn@dn.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N, husdyr@ecocouncil.dk.

Offentliggørelse

Miljøgodkendelsen offentliggøres ved annoncering i Lokalavisen i Lemvig den 27. juni 2012. Følgende har fået meddelelse om den udarbejdede godkendelse:

- Møborgkirkevej 53, 7660 Bækmarksbro
- Lotte Stilling Nielsen, Lemvigegnens Landboforening, lsn@lemvig-landbo.dk
- Embedslægeinstitutionen Midtjylland, Sundhedsstyrelsen, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg, midt@sst.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dn@dn.dk

- Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Jens Johan Brogaard, Torsvej 111, 7620 Lemvig, BR@lemvig-gym.dk
- Dansk Ornitologisk Forening – Vestjylland, lemvig@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V, natur@dof.dk
- Friluftsrådet, v. Allan Kjær Villesen, Højbovej 9, 7620 Lemvig, akv@tdcadsl.dk
- Friluftsrådet, Scandiagade 12, 2450 København SV, fr@friluftsradet.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd Reventlowsgade 14, 1651 København V, ae@aeraadet.dk
- Dansk Botanisk Forening, Jyllandskredsen, att. Signe Normand, Aarhus University, Ny Munkegade 114, DK-8000 Aarhus C, dbf.oestjylland@gmail.com
- Danmarks Sportsfiskerforbunds Miljøkoordinator, Erik Schou Nielsen, Rosenvej 18, 8240 Risskov, enie@aabc.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia, mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup, nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Dansk Fritidsfiskerforbund, Bruno Müller, Knudensvej 82, 9900 Frederikshavn, brm@frederikshavn.dk
- Aktive Fritidsfiskere i Danmark v. Leif Søndergård, Søvejen 6, 7860 Spøttrup, afid@aktivefritidsfiskere.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17,3, Postboks 2188, 1017 København K, fbr@fbr.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N, husdyr@ecocouncil.dk
- Naturstyrelsen Vestjylland, Holstebrovej 31, 6950 Ringkøbing, nst@nst.dk

Denne afgørelse kan indbringes for domstolene indtil 6 måneder efter den dato, hvor afgørelsen bliver meddelt, jf. miljøbeskyttelseslovens § 101.

Afgørelsen er meddelt i henhold til Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1486 af 4. december 2009.

Klagevejledning

Afgørelsen er truffet i medfør af § 12, stk. 3 i Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, nr. 1486 af 4. december 2009. Afgørelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet i henhold til Kapitel 7 i Husdyrloven af følgende;

- Ejer af Møborgkirkevej 53, 7660 Bækmarksbro
- Miljøministeren
- Enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald.

Desuden kan følgende have klageadgang: Sundhedsstyrelsen, Danmarks Fiskeriforening, Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Forbrugerrådet og en række lokale og landsdækkende foreninger og organisationer. Det fremgår af lovens kapitel 7, hvilke betingelser, der skal være opfyldt, for at ovennævnte har klageadgang.

En eventuel klage skal være skriftlig, stiles til Natur- og Miljøklagenævnet og sendes til Lemvig Kommune.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at klager indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. for privatpersoner og 3.000 kr. for alle andre klagere, herunder virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

Klager modtager en opkrævning på gebyret fra Natur- og Miljøklagenævnet, når nævnet har modtaget klagen fra Lemvig kommune. Klager skal benytte denne opkrævning ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,*
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller*
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.*

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Klagen skal være Lemvig Kommune i hænde senest 4 uger fra afgørelsens offentlige annoncering. Umiddelbart efter klagefristens udløb videresender

kommunalbestyrelsen klagen til Natur- og Miljøklagenævnet ledsaget af det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Hvis afgørelsen påklages får ansøger besked. Klage over en tilladelse efter § 10 eller en godkendelse efter §§ 11, 12 eller 16 har ikke opsættende virkning med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet jf. § 81 i Husdyrloven.

Klagefristen udløber 25. juli 2012 ved kontortids ophør.

Generelle forhold

Beskrivelse af husdyrbruget

Henrik Krarup Kristensen har drevet kvæghold på Møborgkirkevej 53 siden 2003.

Bedriften driver fremadrettet cirka 371 ha i omdrift.

Bedriften er en konventionel malkekvægsbesætning med malkekøer.

Meddelelsespligt - anlæg, arealer, ejerforhold

Udskiftning af arealer skal anmeldes til kommunen. Udskiftning af arealer inden for samme kategori (ejede/forpagtede og tredjemands arealer) kan ske uden en ny godkendelse såfremt kommunen vurderer, at de nye arealer ikke er mere sårbare, jf. § 15 i bekendtgørelsen om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

Ændringer i ejerforhold på det godkendte husdyrbrug skal anmeldes til kommunen.

Gyldighed

Tillægget skal være taget i brug inden 2 år fra tillæggets meddelelse.

Hvad angår de nye udbringningsarealer anses tillægget for taget i brug, når disse arealer første gang modtager husdyrgødning fra bedriften.

Retsbeskyttelse

Ifølge § 40 stk. 1 i Husdyrloven må tilsynsmyndigheden ikke meddele påbud eller forbud efter § 39 før der er forløbet 8 år efter meddelelsen af en godkendelse eller tillæg.

Tilsynsmyndigheden skal dog tage godkendelsen eller tillægget op til revurdering og om nødvendigt meddele påbud eller forbud efter § 39, hvis

- der er fremkommet nye oplysninger om forureningens skadelige virkning,
- forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse,
- forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved godkendelsens meddelelse,

- væsentlige ændringer i den bedste tilgængelige teknik skaber mulighed for en betydelig nedbringelse af emissionerne, uden at det medfører uforholdsmæssigt store omkostninger,
- det af hensyn til driftssikkerheden i forbindelse med processen eller aktiviteten er påkrævet, at der anvendes andre teknikker, eller
- der er fremkommet nye oplysninger om sikkerhedsmæssige forhold på virksomheder, der er omfattet af regler fastsat i medfør af § 7 om risikobetonede processer m.v.

Revurdering af miljøgodkendelsen

Husdyrbrugets miljøgodkendelse og tillæg til miljøgodkendelsen skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering, jf. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år.

Det er planlagt at foretage den første revurdering af dette tillæg i 2020.

Miljøteknisk beskrivelse

Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

Møborgkirkevej 53 er godkendt til en husdyrproduktion på 400 malkekøer (10.200 kg mælk/årsko), 267 kvieopdræt (6 – 22 mdr.), 33 kvieopdræt (22 – 24 mdr.), 17 kvieopdræt (24 - 25 mdr.) 100 småkalve (0 – 6 mdr.) og 200 tyrekalve (40 – 55 kg).

Møborgkirkevej 53 blev godkendt efter Husdyrlovens § 12 i 2007, og blev meddelt tillægsgodkendelse efter Husdyrlovens § 12, stk. 3 i 2010.

Afstandskravene i Husdyrlovens § 7 og § 8 er overholdte i det søgte projekt. I forhold til tidligere projekt er placeringen af ny gyllebeholder ændret, således af Husdyrlovens afstandskrav i § 8 stk. 2 nu overholdes.

Den oprindelige placering af ny gyllebeholder, kun cirka 40 meter fra en vandførende grøft vest for ejendommen, medførte at Lemvig Kommune i tillægsgodkendelsen fra 2010 stillede vilkår om at etablere en beholderbarriere langs grøften.

Gyllebeholderen er i dette projekt placeret cirka 130 meter fra grøften, og risikoen for et væsentligt udslip til vandmiljøet vurderes følgende at være reduceret. I overensstemmelse med Lemvig Kommunes praksis, samt en konkret vurdering, hvor det konstateres, at der ikke er tale om risikoarealer med væsentlig hældning mod grøften, ophæves vilkår 19 i tillægsgodkendelsen fra 2010.

Da der i øvrigt ikke sker bygningsmæssige ændringer af staldanlægget på Møborgkirkevej 53, vurderer Lemvig Kommune, at de allerede foretagne vurderinger af ejendommen i forhold til bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger og landskabelige forhold fortsat er gældende.

På samme vis vurderes det, at de allerede foretagne vurderinger af drift og indretning (støj, støv, lugt, skadedyr, fluer, belysning, fodring, ventilation, vand- og energiforbrug, spildevand, affald, håndtering og opbevaring af husdyrgødning) fortsat er gældende.

Lemvig Kommune bemærker, at der er søgt om og meddelt nyt vilkår om frist for udnyttelse af tillægsgodkendelsen fra 2010. Det er søgt at opdele projektet i to etaper, hvor første etape omfatter opførelse af cirka 60 meter af den godkendte staldudvidelse, og anden etape omfatter de resterende cirka 40 meter af staldudvidelsen. Lemvig Kommune bemærker hertil, at vilkår til driften af staldanlægget, som fremgår af tillægsgodkendelsen fra 2010 skal efterleves allerede ved udnyttelsen af første etape af projektet, herunder blandt andet etableringen af gylleforsuring.

Det bemærkes desuden, at ammoniakfordampningen fra staldanlægget er faldet til 4.238 kg N/år i forhold til tidligere meddelt tillæg. Dette skyldes dog alene, at effekten af spalteskrabere og gylleforsuringsanlægget er præciseret i forhold til de angivne værdier i ansøgningen om tillægsgodkendelse fra 2010. Som følge heraf vurderes det ikke for relevant at foretage særskilt vurdering af påvirkningen af § 3-natur, da der allerede i det tidligere meddelte tillæg er konkluderet, at ammoniakemissionen fra anlægget ikke medfører risiko for tilstandsændringer på § 3 natur.

Nærmeste natur, som er udpeget som særligt ammoniakfølsomt, jævnfør husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, punkt A, Nr. 2 og 3, ligger over 2 km fra staldanlægget. Ifølge ansøgningsystemet er den totale ammoniakdeposition fra det søgte projekt 0,0 kg N/ha på dette naturareal.

Transport

Til- og frakørselsforholdene til ejendommen ændres ikke. Der sker en forøgelse i antallet af transporter som følge af, at der inddrages flere udbringingsarealer til bedriften.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Det er kommunens vurdering, at de eksisterende transportveje til og fra ejendommen er tilfredsstillende.

Antal og type af transporter til og fra ejendommen overstiger ikke, hvad der kan og må forventes for et husdyrbrug med denne størrelse og driftsform.

Det søgte projekt vurderes ikke at give anledning til uacceptable gener som følge af transporter. Der vurderes ikke at være grundlag for at stille skærpede vilkår til transportforhold.

Påvirkning fra arealerne

Arealoversigt

Ejede og forpagtede arealer til Møborgkirkevej 53 fremgår af nedenstående tabel. Alle ejede og forpagtede udbringningsarealer til Møborgkirkevej 53 ses på oversigtskort i bilag 2.

Tabel 1: Ejede og forpagtede arealer

	Matrikelnumre og ejerlav
Ejede arealer:	8a, Møborg Ejerlav, Møborg
	16o, Møborg Ejerlav, Møborg
	4cv, Møborg Ejerlav, Møborg
	16k, Møborg Ejerlav, Møborg
	28u, Møborg Ejerlav, Møborg
	16h, Møborg Ejerlav, Møborg
	4cz, Møborg Ejerlav, Møborg
	16n, Møborg Ejerlav, Møborg
	17p, Møborg Ejerlav, Møborg
	30r, Møborg Ejerlav, Møborg
	30s, Møborg Ejerlav, Møborg
	30l, Møborg Ejerlav, Møborg
	17f, Møborg Ejerlav, Møborg
	30ax, Møborg Ejerlav, Møborg
	33k, Møborg Ejerlav, Møborg
30b, Møborg Ejerlav, Møborg	
38d, Møborg Ejerlav, Møborg	

Forpagtede arealer:	14q, Møborg Ejerlav, Møborg
	14s, Møborg Ejerlav, Møborg
	14a, Møborg Ejerlav, Møborg
	30c, Møborg Ejerlav, Møborg
	30ad, Møborg Ejerlav, Møborg
	9a, Møborg Ejerlav, Møborg
	30m, Møborg Ejerlav, Møborg
	30al, Møborg Ejerlav, Møborg
	30p, Møborg Ejerlav, Møborg
	30ø, Møborg Ejerlav, Møborg
	14b, Møborg Ejerlav, Møborg
	30f, Møborg Ejerlav, Møborg
	36b, Møborg Ejerlav, Møborg
	36æ, Møborg Ejerlav, Møborg
	4bc, Møborg Ejerlav, Møborg
	36a, Møborg Ejerlav, Møborg
	36ay, Møborg Ejerlav, Møborg
36aq, Møborg Ejerlav, Møborg	
28a, Møborg Ejerlav, Møborg	
Samlet udbringningsareal (ha)	370,69

Det generelle beskyttelsesniveau for nitrat og fosfor

I ansøgningen om godkendelse er de enkelte udbringningsarealer kategoriseret i forhold til jordbundstype, dræn, markvanding og sædskifte.

I ansøgningssystemet udpeges sårbarheden af de enkelte arealer i henhold til Husdyrlovens beskyttelsesniveauer for nitrat til overfladevand og grundvand, samt fosfor.

Tablet 2: Arealoplysninger og beskyttelsesniveauer

Navn	ha	Drænet	Jb. Type	Vand t	Sædskifte	Ref. Sædskifte	N-kl. 3(ha)	G.vand(ha)	P-kl. 0(ha)	P-kl. 2(ha)
Ams-20	7,66	Ja	JB1	Ja	K4	K4	7,66	0,00	7,66	0,00
Ams-13	0,43	Ja	JB1	Ja	K4	K4	0,43	0,00	0,43	0,00
Ams-15	6,05	Ja	JB1	Ja	K4	K4	6,05	0,00	6,05	0,00
Ams-17+18	22,16	Ja	JB1	Ja	K4	K4	22,16	0,00	22,16	0,00
Ams-16	8,02	Ja	JB3	Ja	K4	K4	8,02	0,00	8,02	0,00
1-0	12,90	Ja	JB3	Ja	K4	K4	12,90	0,00	12,90	0,00
4-0	0,62	Nej	JB3	Ja	K4	K4	0,62	0,00	0,62	0,00
5-0	10,34	Nej	JB3	Ja	K4	K4	10,34	0,00	10,34	0,00
7-0	6,26	Nej	JB3	Ja	K4	K4	6,26	0,00	6,26	0,00
8-0	5,95	Nej	JB3	Ja	K4	K4	5,95	0,00	5,95	0,00
9-0	7,38	Ja	JB3	Ja	K4	K4	7,38	0,00	7,38	0,00
10-0	3,62	Ja	JB1	Ja	K4	K4	3,62	0,00	3,62	0,00
11-0	4,95	Nej	JB1	Ja	K4	K4	4,95	0,00	4,95	0,00
12-0	15,46	Ja	JB1	Ja	K4	K4	15,46	0,00	15,26	0,20
15-0	0,65	Nej	JB1	Ja	K4	K4	0,65	0,00	0,65	0,00
17-0	7,38	Nej	JB1	Ja	K4	K4	7,38	0,00	7,38	0,00
20-0	5,33	Nej	JB3	Ja	K4	K4	5,33	0,00	5,33	0,00
21-0	3,09	Nej	JB1	Ja	K4	K4	3,09	0,00	3,09	0,00
22-0	4,19	Nej	JB1	Ja	K4	K4	4,19	0,00	4,19	0,00
23-0	6,47	Nej	JB1	Ja	K4	K4	6,47	0,00	6,47	0,00
24-0	2,50	Nej	JB3	Ja	K4	K4	2,50	0,00	2,50	0,00

Tillæg til § 12-miljøgodkendelse – Møborgkirkevej 53 – Lemvig Kommune 2012

27-0	3,09	Nej	JB1	Ja	K4	K4	3,09	0,00	3,09	0,00
28-0	12,53	Nej	JB1	Nej	K4	K4	12,53	0,00	12,53	0,00
30-0	9,00	Nej	JB1	Ja	K4	K4	9,00	0,00	9,00	0,00
30-1	0,18	Nej	JB1	Nej	K4	K4	0,18	0,00	0,18	0,00
31-0	3,12	Nej	JB1	Ja	K4	K4	3,12	0,00	3,12	0,00
31-1	2,94	Nej	JB1	Ja	K4	K4	2,94	0,00	2,94	0,00
35-0	4,21	Nej	JB1	Ja	K4	K4	4,21	0,00	4,21	0,00
36-0	2,46	Nej	JB1	Ja	K4	K4	2,46	0,00	2,46	0,00
37-0	3,58	Nej	JB1	Ja	K4	K4	3,58	0,00	3,58	0,00
39-0	2,41	Nej	JB1	Ja	K4	K4	2,41	0,00	2,41	0,00
40-0	0,68	Nej	JB1	Nej	K4	K4	0,68	0,00	0,68	0,00
43-0	8,20	Nej	JB1	Ja	K4	K4	8,20	0,00	8,20	0,00
44-0	4,30	Nej	JB1	Ja	K4	K4	4,30	0,00	4,30	0,00
45-0	5,31	Nej	JB1	Ja	K4	K4	5,31	0,00	5,31	0,00
53-0	4,29	Nej	JB1	Ja	K4	K4	4,29	0,00	4,29	0,00
52-1	3,37	Nej	JB1	Ja	K4	K4	3,37	0,00	3,37	0,00
61-0	4,57	Nej	JB1	Nej	K4	K4	4,57	0,00	4,57	0,00
64-0	6,68	Nej	JB1	Ja	K4	K4	6,68	0,00	6,68	0,00
63-0	5,58	Nej	JB1	Ja	K4	K4	5,58	0,00	5,58	0,00
51-0	1,82	Nej	JB1	Ja	K4	K4	1,82	0,00	1,82	0,00
55-0	3,47	Nej	JB1	Ja	K4	K4	3,47	0,00	3,47	0,00
59	1,11	Ja	JB1	Nej	K13	K13	1,11	0,00	1,11	0,00
56-0	4,55	Nej	JB1	Ja	K4	K4	4,55	0,00	4,55	0,00
57-0	7,81	Nej	JB1	Ja	K4	K4	7,81	0,00	7,81	0,00
58-0	1,17	Nej	JB1	Ja	K4	K4	1,17	0,00	1,17	0,00
60-0	3,44	Nej	JB1	Ja	K4	K4	3,44	0,00	3,44	0,00
20-0	1,20	Nej	JB1	Ja	K4	K4	1,20	0,00	1,20	0,00
52-0	22,34	Nej	JB1	Nej	K4	K4	22,34	0,00	22,34	0,00
53 A	2,13	Nej	JB1	Nej	K4	K4	2,13	0,00	2,13	0,00
53 B	1,97	Nej	JB1	Nej	K4	K4	1,97	0,00	1,97	0,00

57-0 m.fl. (Poul Iversen)	29,74	Nej	JB1	Nej	K4	K4	29,74	0,00	29,74	0,00
50-0	11,37	Ja	JB1	Ja	K4	K4	11,37	0,00	11,37	0,00
47-0	9,88	Nej	JB1	Ja	K4	K4	9,88	0,00	9,88	0,00
48-0	3,03	Nej	JB1	Ja	K4	K4	3,03	0,00	3,03	0,00
49-0	1,09	Nej	JB3	Nej	K4	K4	1,09	0,00	1,09	0,00
Ams-11	20,54	Ja	JB1	Ja	K4	K4	20,54	0,00	20,54	0,00
Ams-14	9,11	Ja	JB1	Ja	K4	K4	9,11	0,00	9,11	0,00
Ams-19	7,01	Ja	JB1	Ja	K4	K4	7,01	0,00	7,01	0,00
Total	370,69						370,69	0,00	370,49	0,20

Det søgte projekt indebærer, at andelen af græsefterafgrøder forøges med 7,9 % ud over det generelle efterafgrødekrav fra Plantedirektoratet. Den søgte arealdrift overholder det generelle beskyttelsesniveau for nitrat til overfladevand.

Den maksimalt tilladte udvaskning er beregnet til 74,4 kg N/ha i ansøgningsystemet, mens den reelle belastning fra det søgte projekt er beregnet til 74,3 kg N/ha.

Det maksimale tilladte fosforoverskud er beregnet til 5,7 kg P/ha og den reelle belastning fra det søgte projekt er beregnet til netop 5,7 kg P/ha.

Beskyttelsesniveauerne for nitrat og fosfor, herunder, hvordan ansøgningsystemet beregner, om beskyttelsesniveauet er overholdt, fremgår af godkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, C (fosfor), D Nr. 1 (nitrat i forhold til overfladevand) og D Nr. 2 (nitrat i forhold til grundvand).

Alle udbringningsarealer ligger, jævnfør ansøgningsystemet, kortværk på arealinfo.dk og Lemvig Kommunes egne oplysninger, uden for nitratfølsomt vandindvindingsopland.

Kommunens bemærkninger og vurdering

I ansøgningen er det valgt at etablere 7,9 % ekstra efterafgrøder ud over Plantedirektoratets generelle krav. Dette fastholdes i vilkår. Kontrol af vilkåret kan blandt andet ske via gødningsregnskaber.

Det søgte projekt indebærer, at der på bedriftens arealer udbringes 2.800,75 kg N og 347,25 kg P i dybstrøelse fra kvæg, 52.459,11 kg N og 7.355,40 kg P i kvæggylle, samt 10.776,8 kg N og 2.649,6 kg P i svinegylle.

Samlet set er det efter Lemvig Kommunes vurdering sikret, at det generelle beskyttelsesniveau for nitrat til overfladevand er overholdt.

Der er ikke arealer, som ligger i nitratfølsomt indvindingsopland, og dermed er arealerne ikke omfattet af husdyrlovens beskyttelsesniveau for grundvand.

Lemvig Kommune konstaterer, at de generelle beskyttelsesniveauer for nitrat og fosfor er overholdt. Projektet skal yderligere vurderes i henhold til Habitatdirektivet, herunder skal der foretages konkret besigtigelse af fosforrisikoarealer, før end det kan konkluderes, om projektet kan gennemføres uden at medføre en væsentlig påvirkning af miljøet.

Beskyttet natur

Naturområder omfattet af bilag 3, pkt. A, Nr. 2 og 3 i godkendelsesbekendtgørelsen

Der er ikke naturområder udpeget som kategori 1, 2 eller 3, jævnfør bilag 3, som ligger inden for 1.000 meter af de nye udbringningsarealer.

Naturområder omfattet af § 3 i Naturbeskyttelsesloven

Mark Ams-15 og Ams-16 omgiver den sydlige del af en § 3-mose og sø.

Mosen grænser mod nord op til mark 5-0 og 7-0.

Mosen er beskrevet i tillægsgodkendelsen til Møborgkirkevej 53 fra 2010 som C-målsat og vurderes ikke at være særlig ammoniakfølsom.

Det er vurderet, at udbringning af husdyrgødning på mark 5-0 og 7-0 ikke medfører en væsentlig påvirkning af det beskyttede naturareal.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Udbringning af husdyrgødning på mark Ams-15 og Ams-16 vurderes ikke at indebære risiko for tilstandsændring af den tilstødende § 3 mose og § 3 sø.

Jævnfør bilag til Praksisnotatet af 6. juli 2009 vurderer Miljøstyrelsen, at der ikke er påvirkninger på over 1,0 kg N/ha/år udover 20-30 meter fra markkanten.

Da afstanden er over 1.000 meter til nærmeste Natura 2000-område, vurderes almindelig landbrugsdrift af de nye udbringningsarealer ikke at kunne medføre en skadevirkning på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag.

Det er Lemvig Kommunes vurdering, at de generelle regler for udbringning af husdyrgødning er tilstrækkelige til at beskytte de beskyttede naturområder og vandløb.

Kvælstof og fosfor kan tillføres naturområder via overfladeafstrømning i forbindelse med udbringning af husdyrgødning. Grøfter og dræn kan transportere væsentlige

mængder næringsstoffer, især ved kraftige regnvejrshændelser umiddelbart efter udbringning af husdyrgødning.

Risikoen for direkte afstrømning kan reduceres ved at nedfælde flydende husdyrgødning, samt ved at etablere gødningsfrie bræmmer op til drængrøfter og nærliggende naturområder, herunder vandløb.

Transportvejen gennem nedgravede drænledninger er ikke i samme grad direkte, da vand og husdyrgødning først skal passere jordsøjlen ned til drænet. På sandet jord, hvor der typisk sker en hurtig nedsivning, er risikoen for en væsentlig afstrømning af næringsstoffer større, end på mere lerede jorder. Her er der til gengæld en risiko for, at drænene ikke kan aflede vandmængderne, og at der derfor sker overfladeafstrømning med erosion af jordpartikler til følge.

På de sandede jorder har det også betydning, at den sandede jord har en relativ lav bindingskapacitet og ikke i samme grad som lerjord, kan tilbageholde fosfor og partikulært bundet kvælstof. Det bemærkes, at nedfældning på sandede jorder, hvor næringsstoffer kan transporteres via drænledninger, kan forøge risikoen for afstrømning af næringsstoffer, idet transportvejen gennem jordsøjlen forkortes ved nedfældning.

Samlet set vurderer Lemvig Kommune, at det søgte projekt ikke medfører risiko for tilstandsændringer i natur, som er beskyttet af Naturbeskyttelseslovens § 3.

Habitatvurdering

Dette afsnit handler om de Natura 2000 områder og bilag IV-arter, der er relevante for projektet på Møborgkirkevej 53.

Udbringningsarealerne er beliggende udenfor Natura 2000 område.

Udbringningsarealerne i projektet afvander til Natura-2000 område nr. 65, Nissum Fjord.

Natura 2000 område nr. 65 er beskrevet i bilag 4.

Nitrat til overfladevand

Miljøstyrelsen har udarbejdet en vejledning til brug for kommunerne til vurdering af, hvorvidt ansøgninger efter Husdyrloven er i overensstemmelse med reglerne i Habitatbekendtgørelsen. Vejledningen fremgår af Miljøstyrelsens WIKI-vejledning, som findes på Miljøstyrelsens hjemmeside, <http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Default.aspx>.

Dette afsnit skal belyse hvorvidt afskæringskriterierne i Miljøstyrelsens vejledning er overholdt. Hvis kommunen ikke i screeningen kan påvise, at projektet ikke påvirker Natura 2000 området, skal der laves en konsekvensvurdering, hvor der er mulighed for at stille skærpede vilkår ved brug af bilag 4 i godkendelsesbekendtgørelsen.

Jævnfør oplysninger om dyretrykkets udvikling på <http://www.jordbrugsanalyser.dk/webgis/kort.htm> kan Lemvig Kommune konstatere, at husdyrtrykket er faldet fra 26.090 DE i 2007 til 24.341 DE i 2011 i oplandet til Nissum Fjord (Yder Fjord). Udviklingen udtrykt som glidende gennemsnit samt ved lineær regression viser ligeledes, at husdyrtrykket er faldende i oplandet.

Jævnfør oplysninger om dyretrykkets udvikling på <http://www.jordbrugsanalyser.dk/webgis/kort.htm> kan Lemvig Kommune konstatere, at husdyrtrykket er faldet fra 9.494 DE i 2007 til 8.740 DE i 2011 i oplandet til Nissum Fjord (Mellem Fjord). Udviklingen udtrykt som glidende gennemsnit samt ved lineær regression viser ligeledes, at husdyrtrykket er faldende i oplandet.

Lemvig Kommune har ikke kendskab til andre kilder til nitratudvaskning, som i samme periode er forøgede.

Den samlede nitratudvaskning fra det ansøgte udbringningsareal i de respektive kystoplande er holdt op imod den samlede nitratudvaskning fra hele oplandet til henholdsvis Yder Fjord og Mellem Fjord.

Nissum Fjord, Yder Fjord	
Opland til Natura 2000 området, ha	30.327
Dyrket areal i oplandet til Natura 2000 området, ha	19.713
Reduktionspotentiale (jf. nitratklassekortlægningen), pct.	0-50 (25)
Standardudvaskning fra rodzonen (jordtypeafhængig*), kg N/ha/år	78
Udvaskning i oplandet til Natura 2000-området, kg N/år (78 x 0,75 x 19.713)	1.153.184
Udvaskning fra øvrigt opland (standard), kg N/år (10 x 0,75 x 10.614)	79.608
Udvaskning i alt fra opland kg N/år (1.153.184 + 79.608)	1.232.793
Møborgkirkevej 53	
Reduktion (som ovenfor), pct.	25
Areal til udspredning i alt, ha	324
Udvaskning fra rodzonen, husdyrgødning, kg N/ha/år (74,3 – 67,0**)	7,3
Samlede påvirkning til Natura 2000 området, kg N/år (324 x 7,3 x 0,75)	1.774
Ansøgt kvælstofbidrag af samlede kvælstofbidrag til Natura 2000 området, pct. (1.774/1.232.793 x 100)	0,14

* Oplandet er praktisk talt udelukkende sandjord. Standardudvaskningen for sandjord er 78 kg N/ha/år, jævnfør Miljøstyrelsens notat om afskæringskriterier for udvaskning af nitrat til overfladevande.

**beregnet i Farm-N, jævnfør Wiki-vejledning på [http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Nitrat%20\(overfladevand\).ashx#tab466](http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Nitrat%20(overfladevand).ashx#tab466)

Den samlede udvaskning fra udspretningsarealerne er beregnet til 1.774 kg N/år. Sammenholdt med den samlede kvælstofudvaskning fra hele kystoplandet på 1.232.793 kg N/år udgør udvaskningen fra udspretningsarealet 0,14 %.

Udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin, og derfor må husdyrbrugets arealer jævnfør afskæringskriterierne ikke udgøre mere end 1 % af den samlede nitratudvaskning.

Nissum Fjord, Mellem Fjord	
Opland til Natura 2000 området, ha	10.939
Dyrket areal i oplandet til Natura 2000 området, ha	7.110
Reduktionspotentiale (jf. nitratklassekortlægningen), pct.	0 – 50 (25)
Standardudvaskning fra rodzonen (jordtypeafhængig), kg N/ha/år	78
Udvaskning i oplandet til Natura 2000-området, kg N/år (78 x 0,75 x 7.110)	415.955
Udvaskning fra øvrigt opland (standard), kg N/år (10 x 0,75 x 3.829)	28.715
Udvaskning i alt fra opland kg N/år (415.955 + 28.715)	444.670
Møborgkirkevej 53	
Reduktionspotentiale (jf. nitratklassekortlægningen), pct.	25
Areal til udspretning i alt, ha	47
Udvaskning fra rodzonen, husdyrgødning, kg N/ha/år (74,3 – 67,0**)	7,3
Samlede påvirkning til Natura 2000 området, kg N/år (47 x 7,3 x 0,75)	257
Ansøgt kvælstofbidrag af samlede kvælstofbidrag til Natura 2000 området, pct. (257/444.670 x 100)	0,06

* Oplandet er praktisk talt udelukkende sandjord. Standardudvaskningen for sandjord er 78 kg N/ha/år, jævnfør Miljøstyrelsens notat om afskæringskriterier for udvaskning af nitrat til overfladevande.

**beregnet i Farm-N, jævnfør Wiki-vejledning på

[http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Nitrat%20\(overfladevand\).ashx#tab466](http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Nitrat%20(overfladevand).ashx#tab466)

Den samlede udvaskning fra udbringningsarealerne, som kan tilskrives husdyrgødning, er beregnet til 257 kg N/år. Sammenholdt med den samlede kvælstofudvaskning fra hele kystoplandet på 444.670 kg N/år udgør udvaskningen fra udbringningsarealet 0,06 %.

Udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin, og derfor må husdyrbrugets arealer jævnfør afskæringskriterierne ikke udgøre mere end 1 % af den samlede nitratudvaskning.

Kommunens bemærkninger og vurderinger

Idet udviklingen i husdyrtrykket i DMU kystoplandene Nissum Fjord, Yder Fjord og Nissum Fjord, Mellem Fjord ikke er steget set i forhold til det registrerede husdyrtryk i 2007, samt at Lemvig Kommune ikke er bekendt med forøget udvaskning af nitrat til overfladevand fra andre aktiviteter i oplandet, vurderes det, at den samlede nitratudvaskning fra oplandet til Nissum Fjord, Yder- og Mellem Fjord er faldende og således vurderes det ansøgte *ikke* i kumulation med andre projekter og planer at have en væsentlig virkning eller skadevirkning på Natura 2000 område nr. 65 – Nissum Fjord.

Der er i vurderingen ikke inddraget gennemførte initiativer, som reducerer nitratudvaskningen fra oplandet.

Det er endvidere beregnet, at nitratudvaskningen fra udbringningsarealerne i begge kystoplande udgør mindre end 1 % af den samlede nitratudvaskning fra oplandet. Derfor vurderes det, at det ansøgte *ikke* i sig selv vil have en væsentlig virkning eller skadevirkning på Natura 2000 område nr. 65.

Samlet set vurderes det, at det ansøgte hverken i sig selv eller i sammenhæng med andre projekter vil give anledning til væsentlig miljøpåvirkning af overfladevand i Natura 2000 område nr. 65.

Fosfor til overfladevand

Risikoarealer defineres som arealer, hvor der generelt er øget risiko for tab af fosfor til vandmiljøet ved udvaskning, jorderosion og overfladeafstrømning. Efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens beskyttelsesniveau for fosforoverskud til overfladevande, skal der stilles krav afhængig af jordtype, dræningsforhold og fosfortal. Derudover skal terrænhældningen også tages med i risikovurderingen.

Det søgte projekts fosforbelastning af Nissum Fjord er beregnet ud fra

Miljøstyrelsens Wiki-vejledning,

http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Fosfor.ashx#Husdyrvejledning.Fosfor+-+Vurdering_Konkret_vurdering_af_påvirkning_af_overfladevande_med_fosfor_5.

Nissum Fjord, Yder Fjord	
Udbringningsareal (ha)	324
Overskud per hektar (kg P/ha)	5,7
% forøgelse i godkendelsesperioden ((5,7 kg P x 8 år)/(2.000/100))	2,28
Worst case udvaskning (kg P/ha)	1
Worst case påvirkning fra husdyrbruget 324 ha x 1 kg P/ha = 324 kg P, (324 kg P/100) x 2,28 = 7,4 kg P	7,4

Samlet belastning af vandplansområde	
19.713 ha landbrugsareal (kg P)	3.943
10.614 ha udyrket areal (kg P)	849
Øvrige kilder, eks. Bebyggelse (kg P)	0
Samlet belastning (kg P)	4.792
Husdyrbrugets del af påvirkningen (%)	0,15

Nissum Fjord, Mellem Fjord	
Areal (ha)	47
Overskud per hektar (kg P/ha)	5,7
% forøgelse i godkendelsesperioden ((1,8 kg P x 8 år)/(2.000/100))	2,28
Worst case udvaskning (kg P/ha)	1
Worst case påvirkning fra husdyrbruget 47 ha x 1 kg P/ha = 47 kg P, (47 kg P/100) x 2,28 = 1,1 kg P	1,1
Samlet belastning af vandplansområde	
7.110 ha landbrugsareal (kg P)	1.422
3.829 ha udyrket areal (kg P)	306
Øvrige kilder, eks. Bebyggelse (kg P)	0
Samlet belastning (kg P)	1.728
Husdyrbrugets del af påvirkningen (%)	0,06

Belastningen fra øvrige kilder er ukendt, af hensyn til et forsigtighedsprincip, er denne belastning sat til 0.

Projektet udgør således maksimalt en belastning svarende til 0,15 % af den samlede fosforbelastning i Nissum Fjord, Yder Fjord og 0,06 % i Nissum Fjord, Mellem Fjord.

Lemvig Kommune har udført en konkret risikovurdering af de enkelte marker i det søgte projekt. Vurderingen fremgår af bilag 5.

Jævnfør ansøgningen drives arealerne med et gennemsnitligt årligt fosforoverskud på 5,7 kg P/ha.

Kommunens bemærkninger og vurderinger

Den tilgængelige forskningsbaserede viden om udvaskning af fosfor fra udbringningsarealer er begrænset. Erosionsbetingede tab, brinkerosion og

udvaskning via dræned lavbundsgrunde udgør de væsentligste risici for fosfortab til vandmiljøet. Lavbundsarealer, Skrånende arealer, grøftede eller dræned arealer samt arealer, der ligger tæt på søer og vandløb, er således risikoarealer.

For grunde der hverken er lavbundsarealer, kunstigt dræned eller erosionstruede, er udvaskning det største risikoelement. Selv om fosfortabet fra landbrugsgrunden til vandmiljøet – set i forhold til landbrugsgrundens fosforpulje (i gennemsnit 4.700 kg P/ha) er begrænset (0,3 – 0,5 kg P/ha) kan det være kritisk for vandkvaliteten i specielt søer og fjorde¹

På højbundsarealer er jordens fosforbindingskapacitet generelt stor. Efterhånden som grunden mættes med fosfor, falder bindingskapaciteten, og fosforkoncentrationen i jordvæsken stiger. Dermed stiger også risikoen for udvaskning til vandmiljøet.

De største tabsposter af fosfor stammer fra brinkerrosion, cirka 50 % af det dyrkningsbetingede fosfortab², mens fosfortab fra dræned grunde er en anden stor tabspost. I et tre-årig forskningsprojekt³ i Odense Å blev det målt hvordan fosfor var bundet i suspenderet jord. Fosfor i suspenderet jord er på alle årstider primært bundet til jernforbindelser med et gennemsnit på 59 %. Jernbundet fosfor og let absorberet fosfor er umiddelbart biotilgængelige i søer og fjorde.

Konklusionen på risikovurderingen af de enkelte udbringningsarealer er, at dele af mark 31-0 og 57-0 m. fl. er fosforisikoarealer. Der er stillet vilkår om henholdsvis etablering af en jordvold og dyrknings- og gødningsfri randzone for at forhindre væsentlig udvaskning af fosfor.

Den generelle "worst-case" udvaskning fra bedriften til Natura 2000-opland er ved brug af Miljøstyrelsens Wiki-vejledning beregnet til $7,4 + 1,1 = 8,5$ kg P/år. Denne beregning tager ikke højde for udvaskningen fra risikoarealer, men giver, hvad der bedst kan betegnes som et "vægtet gennemsnit" af projektets påvirkning set i forhold til det samlede opland.

Lemvig Kommune vurderer, at der ved overholdelse af de stillede vilkår om jordvold og randzone ikke vil ske en væsentlig påvirkning af Natura 2000 områders udpegningsgrundlag som følge af udvaskning af fosfor.

¹ Rapport fra fosforfokusgruppen, VMPIII, 2004

² Jf. materiale udarbejdet i fbm. forarbejdet til VMPIII(Poulsen og Rubæk, 2005)

³ VMPIII forskningsprojekt BUFFALO-P

Natura 2000 og Habitatdirektivets bilag IV-arter

Ved tillægsgodkendelse af ejendommen i 2010, er der foretaget en vurdering af projektets påvirkning af Natura 2000-områder og bilag IV-arter.

Ved dette tillæg, som alene omfatter inddragelse af udbringningsarealer, ny placering af allerede godkendt gyllebeholder, samt fristforlængelse til henholdsvis 2014 og 2017 for projektets to etaper, sker der efter Lemvig Kommunes vurdering ikke ændringer, som indebærer, at vurderingerne af forholdet til Natura 2000 og bilag IV-arter i tillægget fra 2010 må forkastes. Der er tillige ikke siden tillægsgodkendelsen i 2010 tilgået ny viden om bilag IV-arter i området, som nødvendiggør supplerende vurderinger.

Der henvises således til Lemvig Kommunes afgørelse om tillægsgodkendelse af 2010, hvor følgende konklusion (tillægsgodkendelsens s. 67) vurderes også at være gældende for dette projekt:

Lemvig Kommune vurderer herefter, at husdyrbrugets drift og udvidelsen af produktionen ikke indebærer forringelse af internationale naturbeskyttelsesområder og muligheden for opnåelse af gunstig bevaringsstatus eller medfører forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, områderne er udpeget for, jf. Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter nr. 408 af 1. maj 2007. Der stilles derfor ikke yderligere vilkår.

Alternative løsninger og 0-alternativet

I dette kapitel vurderes alternative løsninger, eventuelle alternative metoder og teknologier, som ansøger har undersøgt, men fravalgt.

0-alternativet er ansøgers beskrivelse af, hvordan bedriften kan udvikles, hvis den ansøgte produktion ikke gennemføres.

Alternativer er beskrevet i tidligere meddelt godkendelse og tillæg.

Lemvig Kommune vurderer ikke, at det søgte projekt medfører en særlig, væsentlig ændret miljøpåvirkning i forhold til den allerede godkendte drift. Beskrivelse af alternativer vurderes ikke at være relevant for dette projekt.

Husdyrbrugets ophør

Kommunen skal sikre at der ved ophør af driften af husdyrbruget, foretages de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare, og at stedet bringes tilbage i tilfredsstillende tilstand.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Der er i tidligere meddelt godkendelse og tillæg stillet vilkår om, at der ved ophør af driften på ejendommen skal foretages oprydning i et sådant omfang, at forureningsfare undgås. Lemvig Kommune skal desuden kontaktes ved ophør, således at konkrete foranstaltninger for at undgå forurening ved ophør gennemføres.

Egenkontrol og dokumentation

Ansøgningsmaterialet indeholder ikke beskrivelse af egenkontrol eller forslag til dokumentation.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Lemvig Kommune har stillet vilkår til egenkontrol og dokumentation i tidligere meddelt godkendelse og tillæg til ejendommen. Det er ikke relevant at supplere med yderligere vilkår om egenkontrol og dokumentation.

Det skal bemærkes, at kommunen har adgang til CHR-registeret, til registeret med gødningsregnskaber og til støtteansøgninger vedr. enkeltbetaling m.v.

Indkomne hørings svar

Ansøgers bemærkninger til tillægsgodkendelsen er indarbejdet i den endelige afgørelse. Der er ikke tilgået hørings svar ved nabo høring.

Litteratur

- Bekendtgørelse om brugerbetaling for godkendelse og tilsyn efter miljøbeskyttelsesloven, nr. 463 af 21/05 2007.
- Bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietank, rørsystemer og pipelines, nr. 259 af 23/03 2010.
- Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v., nr. 1695 af 19/12 2006.
- Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, nr. 294 af 31/03 2009.
- Bekendtgørelse om påfyldning og vask m.v. af sprøjter til udbringning af plantebeskyttelsesmidler, nr. 268 af 31/03 2009.
- Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, nr. 408 af 01/05 2007.
- Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, nr. 291 af 06/04 2011
- Lov om landbrugsejendomme, nr. 616 af 01/06 2010.
- Lov om miljøbeskyttelse, nr. 879 af 26/06 2010.
- Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, nr. 1486 af 04/12 2009.
- Lov om naturbeskyttelse, nr. 933 af 24/09 2009.
- Lov om planlægning, nr. 937 af 24/09 2009.
- Museumslov, nr. 1505 af 14/12 2006.
- Regionplan 2005 for Ringkjøbing Amt.
- Vejledende retningslinier for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde. Af K. B. Frandsen (1994) udgivet af MLK Fyn, revideret 2002.
- Vejledning om ekstern støj fra virksomheder. Miljøstyrelsens vejledning nr. 5 af november 1984.
- Vejledning om tilladelse og miljøgodkendelse af husdyrbrug nr. 1027, 2007.
- Miljøstyrelsens digitale vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug, <http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Default.aspx>.
- DJF Rapport, Markbrug nr. 108, juni 2004: Anvendelse af næringsstofbalancer for landbruget ved vurderingen af erhvervets påvirkning af miljøet, Vandmiljøplan III, Rapport fra balancegruppen (F1) (Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri og Danmarks Jordbrugsforskning, 2004)
- Basisanalyse, forslag til Vandplan, m. m. for Hovedvandopland nr. 1.4 Nissum Fjord: http://www.naturstyrelsen.dk/Vandet/Vandplaner/Se_vandplanerne/Nissum_Fjord/1_4_Nissum_Fjord.htm

- Fosfor i dansk landbrug. Danmarks Jordbrugsforskning (Poulsen og Rubæk, 2005)
- Rapport fra Fosforfokusgruppen - regulering af fosfor (Økonomiske virkemidler til regulering af landbrugets anvendelse af fosfor) (Miljøministeriet, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Skatteministeriet, januar 2004)
- BUFFALO-P-projektet:
http://www.dmu.dk/om_dmu/afdelinger_organisation/ferskvandsoekologi/hvadlaver_vi/catchmentmanagement/buffalop/ (hjemmeside fra Danmarks Miljøundersøgelser, september 2011)
- NOTAT, Effekt på fosforudledning af 10 meter brede randzoner (Danmarks Miljøundersøgelser og Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet, 25. januar 2011)

Oversigt over tabeller

Tabel 1: Ejede og forpagtede arealer 25

Tabel 2: Arealoplysninger og beskyttelsesniveauer 27

Bilag

Bilag 1

Teknik og miljø

8. august 2011

Lemvig kommune

Rådhusgade 2

7620 Lemvig

Vedr. tillæg til §12-miljøgodkendelse af Møborgkirkevej 53, 7660 Bækmarksbro, tilhørende Henrik Krarup Kristensen

Ansøgning om tillæg til §12-godkendelse som følge af arealændringer og ændrede gylleaftaler:

- Ansøger har forpagtet de §16-godkendte arealer fra tidligere gylleaftale på Møborgkirkevej 45 (Poul Iversen). Afsætning af 41,5 DE af ejendommens kvæggylle ophører. Markerne er oprettet som 57-0 m.fl.
- Ansøger har forpagtet alle arealer tilhørende Holmgårdvej 162 (Amstrup Svineproduktion A/S) og modtager fremover 115,36 DE svinegylle. Markerne er oprettet med navnet Ams-...
- Forpagtning af Møborgkirkevej 28 og 31 ophører (mark 18-0, 19-0, 19-1, 46-0 og 46-1 i gældende miljøgodkendelse). Markerne er slettet af ansøgningen

Nye beregninger med 370,69 ha og 605 DE (489,64 DE kvæg og 115,36 DE svin) giver:

- Harmonital = reel belægning = 1,63 DE/ha
- Udvaskning max = 74,4 og reel = 74,1 kg N/ha (8,4% ekstra efterafgrøder)
- Fosforoverskud overholdt ved 7,1 kg P/ha

Med venlig hilsen

Lotte Stilling Nielsen

Miljøkonsulent

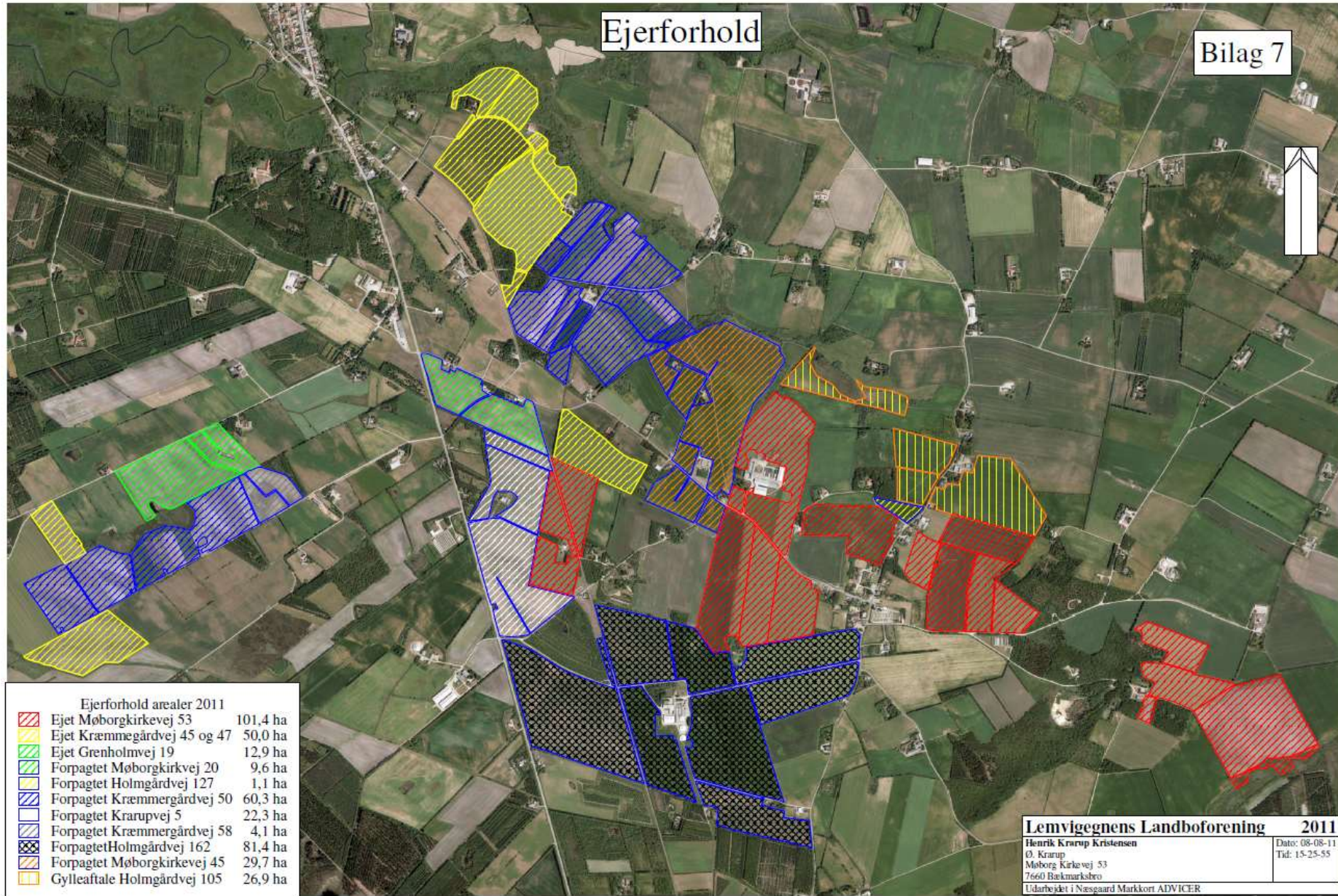
Tlf.: 96630556/40182554

Mail: lsn@lemvig-landbo.dk

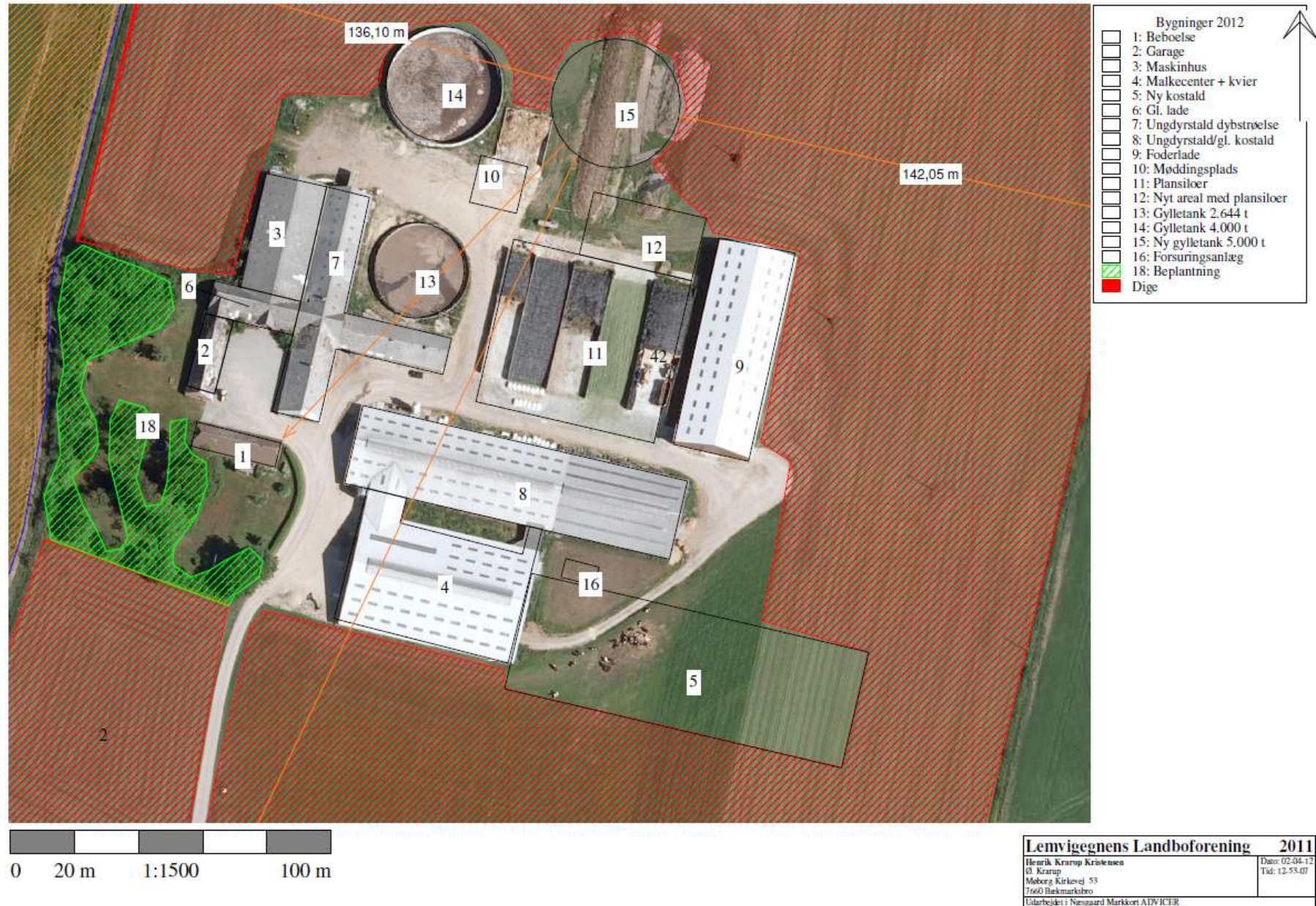
Bilag:

Opdateret kort over ejerforhold på arealer

Bilag 2

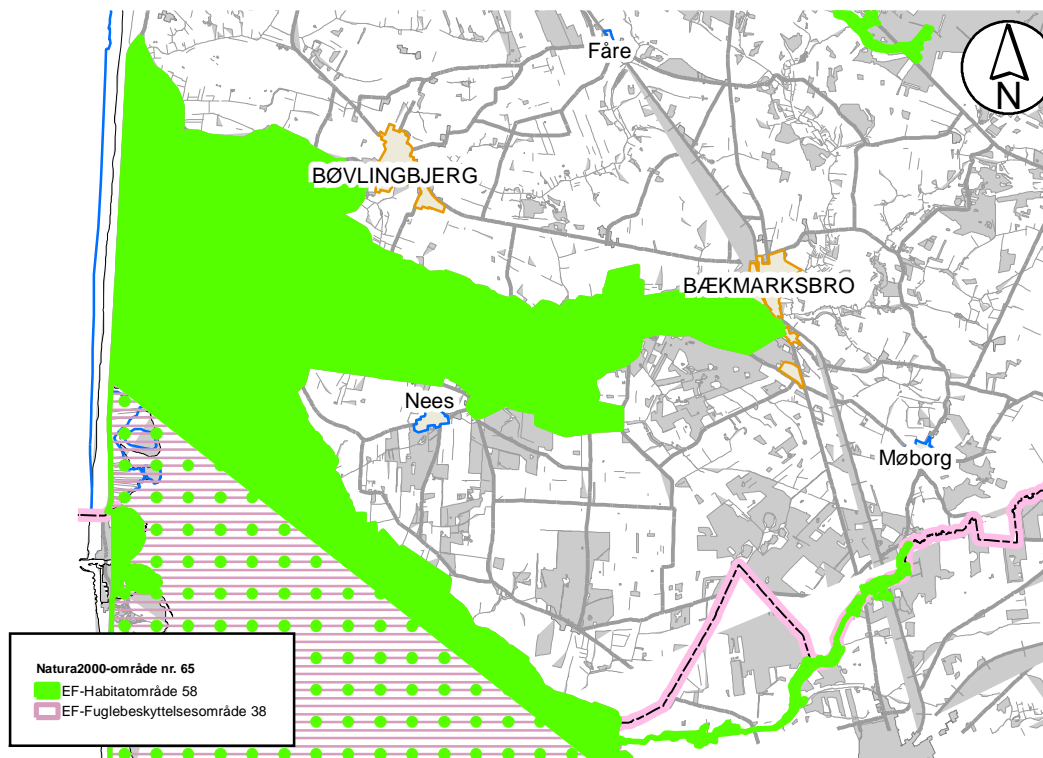
Bilag 3

Bilag 4

Beskrivelse af Natura 2000 område nr. 65, Nissum Fjord

Natura 2000 område nr. 65 omfatter 10.967 ha (6430 ha fjord, 4.537 ha land) og udgøres af 1 EF-fuglebeskyttelsesområde (F38) samt 1 EF-habitatområde (H58).

Natura 2000 område nr. 65

Nissum Fjord ligger som en lavvandet brakvandslagune bag den smalle klittange, Bøvling Klit. Fjorden er opdelt i tre bassiner, Ydre Fjorde (Yder Fjord og Bøvling Fjord), Mellem Fjord og Felsted Kog, der afviger i økologiske kår og biologi. Ved Torsminde har Nissum Fjord forbindelse til Nordsøen via en sluse. Området nord for Torsminde fremtræder i dag som en mosaik af saltpåvirkede eller ferske græsningsarealer, høslætarealer samt ubenyttede områder, der henligger med højt græs, rørskov eller strandrørsump. Langs fjordens nord- og østside findes rørsump og strandrørsump i varierende bredde hvor især tagrør og strandkogleaks indgår. Indfjorden og Felsted Kog er omgivet af udstrakte rørskove. Fjanne Grønne, syd for Torsminde, består af strandeng, strandrørsump og strandoverdrev. Om-rådet indeholder også mindre partier med klitnatur øst for Torsmindevejen hvor vejen gennemskærer nogle af de østligste klitunger af Bøvling Klit. Mere klitnatur findes forskellige steder mellem Nørre Fjand og Felsted Odde samt på Fjandø i forbindelse med gamle strandvoldsdannelser. Ved Nørre Fjand ligger også et mindre hede-real med både våd og tør hede. Syd for Bøvlingbjerg ligger fire søer, Indfjorden, Tangsø, Byn og Søndersund omgivet af ferske enge og rørsump. De fire søer huser i danske sammenhænge en meget artsrig undervandsflora.

Området ved Nissum Fjord er udpeget for at beskytte naturværdier hvor de væsentligste er selve lagunen, de omgivende strandenge og områdets forskellige søtyper. Endvidere er formålet at beskytte levesteder for en lang række arter, hvor de truede arter plettet rørvagtel, almindelig ryle, brushane, splitterne, dværgerterne og vandranke er de vigtigste.

Hertil rummer området en række forskellige naturtyper med mere begrænset udbredelse, f. eks klitnaturtyper, vandløb, overdrev og skovnatur. Fuglebeskyttelsesområdet er udpeget for en lang række af yngle- og trækfugle.

Nissum Bredning er sårbart Natura 2000 område.

EF-habitatområde H58

I habitatområderne skal der sikres eller genoprettes en gunstig bevaringsstatus for de forskellige naturtyper og arter, som det enkelte område er udpeget for.

Herunder er listet de specifikke naturtyper og arter der udgør udpegningsgrundlaget for EF-habitatområdeområder nr. H58:

Arter:	Havlampret (1095)	Laks (1106)
	Bæklampret (1096)	Odder (1355)
	Flodlampret (1099)	Vandranke (1831)
	Stavsild (1103)	

Tallet i parentes er internationale numre.

EF-Fuglebeskyttelsesområde F 38

Grundlaget for disse fuglebeskyttelsesområder er fuglebeskyttelsesdirektivet fra 1979, der har som formål at beskytte og forbedre vilkårene for de vilde fuglearter i EU. Udpegningsarterne skal være angivet på EF-fuglebeskyttelsesdirektivet bilag 1, jf. artikel 4, stk. 1 eller artikel 4, stk. 2.

De enkelte EF-fuglebeskyttelsesområder er udpeget for at beskytte en række specifikke fuglearter samt disses levesteder (jf. udpegningsgrundlaget). Fælles for fuglearterne er, at de tilhører én af to kategorier:

1. De er truede, følsomme overfor ændringer af levesteder, sjældne eller særligt opmærksomhedskrævende på anden måde.
2. De er regelmæssigt tilbagevendende trækfuglearter i antal af international eller national betydning.

Udpegningsarterne for F38 er listet nedenfor:

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 38		
Fugle:	Rørdrum (A021)	Rørhøg (A080)
	Knopsvane (A036)	Plettet rørvaotel (A119)
	Pibesvane (A037)	Klyde (A132)
	Sangsvane (A038)	Hvidbrystet præstekrave (A138)
	Kortnæbbet gås (A040)	Almindelig ryle (A149)
	Bramgås (A045)	Brushane (A151)
	Lysbuget knortegås (A047)	Lille kobbersneppe (A157)
	Pibeand (A050)	Splitterne (A191)
	Krikand (A052)	Fjordterne (A193)
	Spidsand (A054)	Havterne (A194)
	Toppet skallesluger (A069)	Dværgrterne (A195)
	Stor skallesluger (A070)	

Tallene i parentes er internationale numre.

Trusler for område nr. 65 (habitat og fuglebeskyttelsesområde)

- Naturarealerne bliver for små og for isolerede pga. tilgroning, afvanding, tilplantning og opdyrkning og der mangler spredningsmuligheder for arterne.
- Næringsstofbelastning og deraf følgende eutrofiering. Indfjorden, Tangsø, Søndersund og Byn er påvirket af næringsstoffer fra oplandet og/eller fosfor (også fra oplandet) frigivet fra søbunden. Nissum Fjords tre bassiner er påvirket af store tilledninger af næringsstoffer fra oplandet især Felsted Kog bassinet, hvor storåen har sit udløb. På grund af den øgede belastning med næringsstoffer er ålegræssets udbredelse kraftigt reduceret fra starten af 1960'erne til i dag.
- Belastning med organisk stof. Damhus Å er belastet med organisk stof.
- Miljøfarlige/forurenende stoffer. Der er konstateret forekomster af pesticider og andre stoffer som kan være problematiske i forhold til påvirkning af økosystemet i Felsted Kog og i Mellem Fjord.
- Tilgroning er både en trussel for naturtyperne og deres vegetation men også for de mange træfugle hvis fourageringsmuligheder forringes.
- U hensigtsmæssig hydrologi. I Nissum Fjord er en slusefjord og slusepraksis har stor indflydelse på saltholdigheden og vandstanden i fjorden. I vinterhalvåret er saltholdigheden typisk meget lav grundet stor vandtilførsel fra Storåen. Saltholdighedsforholdene er afgørende for planternes udbredelse i fjorden, og store udsving kan være kritiske for planterne. Specielt strandengene er afhængige af saltvandspåvirkning, og denne naturtypes udbredelse og tilstand relaterer derfor i nogen grad til slusepraksis. Mange arter, især ynglefugle, stiller krav til vandstandsforhold, og nogle arter stiller krav til forholdsvis lav saltholdighed på ynglepladserne. Derudover er der udtørring som følge af dræning og grøftning, der udgør især en trussel mod forekomsterne af strandenge og ferske enge og påvirker dels naturtypernes tilstand samt deres kvalitet som levested og yngleplads for mange af udpegningsgrundlagets fuglearter.

- Luftbåren deposition af kvælstof overskrider laveste tålegrænse⁴ (10 kg N/ha/år) for alle terrestriske naturtyper i området. Højeste tålegrænse (20 kg N/ha/år) er overskredet for mindre arealer med sure overdrev og grå/grøn klit. For Visseindlandsklit, græs- indlandsklit, tør hede og elle- askeskov og skovbevokset tørvemose er højeste tålegrænse (20 kg N/ha/år) overskredet for hele arealet. Det samme gør sig gældende for de to sønaturtyper søbred med småurter og kransnålalge-sø (maks. 10 kg N/ha/år).
- Uhensigtsmæssig drift. Intensiv skovdrift kan medføre, at områdets meget beskedne arealer med skovnaturtyper forringes eller ødelægges.
- Invasive arter der udkonkurrerer den naturlige vegetation. Især bjerg-fyr er konstateret på flere klitnaturtyper samt på våd og tør hede.
- Fysisk påvirkning. Som en følge af nuværende og tidligere tiders reguleringer og hårdhændet vandløbsvedligeholdelse betyder, at mange af vandløbene inden for området er præget af generelt dårlige fysiske forhold. Rørdrum og i mindre grad rørhøg og plettet rørvagtel er afhængig af større forekomster af gamle rør i rørsumpen, således at rørhøst eller anden arealmæssig begrænsning af større sammenhængende rørskove kan skade arternes ynglemuligheder.
- Prædation fra især ræv og mink (især på de jordrugende vadefugle og terner). Skarv udgør en trussel for laksebestanden, fordi de jager smolten, når den vandrer fra Storåen til fjorden.

Målsætning

Den store kystlagune Nissum Fjord og de omgivende strandenge karakteriserer i Natura 2000-området. Herudover indgår der flere større søer som vigtige landskabselementer. Nissum Fjords tre bassiner (Yder Fjord, Mellem Fjord og Felsted Kog) og de større søer i området (Indfjorden, Tangsø, Søndersund og Byn) og vandløbene sikres god-høj naturtilstand. Dette forudsætter en god vandkvalitet. De marine områder bør have en undervandsvegetation med stor horisontal og dybde udbredelse, således at der er et godt fødegrundlag for områdets mange fugle.

Naturtyperne omkring Nissum Fjord sikres en god til høj naturtilstand. Det gælder især strandenge som arealmæssigt udgør størsteparten af den terrestriske natur. Men også områdets mindre forekomster af artsrige sure overdrev, tørre og våde heder, klitnaturtyper og rigkær sikres en god til høj naturtilstand. Arealet af våd hede øges, og der bør hvor det er muligt skabes sammenhæng mellem forekomsterne. I området prioriteres levesteder for den nationale ansvarsart vandranke. Ligeledes prioriteres levesteder for de nationale ansvarsarter knop-svane, kortnæbbet gås, krikand, lysbuget knortegås, pibeand, pibe-svane, sangsvane og spidsand samt levestederne for de nationalt truede fuglearter alm. ryle, brushane, dværgterne, plettet rørvagtel og splitterne.

⁴ "den belastning, hvorunder væsentlige skadelige effekter på økosystemet ikke vil forventes, vurderet ud fra den bedstetilgængelige viden".

Områdets laksebestand bør sikres, således at den på sigt ikke er afhængig af udsætninger.

Bilag 5

Besigtigelse af arealer

Terrænet er fladt på langt hovedparten af de besøgtede arealer. Der står vand i mange grøfter, hvilket kan skyldes høj grundvandsstand. Overordnet set har grøfterne på bedriftens arealer brede brinker med bevoksning og en forholdsvis lav hældning, og kun få steder er der stejle eller ubevoksede brinker med øget risiko for brinkerrosion.

Herover to eksempler på grøfter med tæt bevoksning og brede, flade brinker med minimal risiko for brinkerosion.

Ved enkelte grøfter er der observeret mere stejle brinker, hvor der er væsentlig risiko for brinkerosion, hvis tungt materiel kører tæt på grøften. Disse grøfter ligger på fladt terræn, og grøfterne bærer ikke præg af høj vandføring.

Brinkerosion vurderes således ikke i disse tilfælde at udgøre en væsentlig risiko for fosfortab til nedstrøms liggende vandområder.

Effekten af at udbedre brinker eller udlægge randzone langs disse grøfter vurderes ikke at modsvare den omkostning, som en sikring mod brinkerosion kræver.

Der er et enkelt sted konstateret brinkerosion af en grøft. Erosionen kan være en følge af det strømmende vands påvirkning, da erosionen er sket på et sted, hvor grøften slår et skarpt sving, og hvor den hydrauliske påvirkning derfor vil være høj.

Eksempel på brinkerrosion. Det strømmende vand påvirker brinkerne med en højere kraft i sving end på lige strækninger. Det forøger risikoen for brinkerrosion.

Ved to grøfter er der, dels på grund af de lokale terrænforhold, dels grøfternes direkte forbindelse til vandløb, en særlig risiko for fosfortab til vandmiljøet.

Disse to steder er nærmere beskrevet herunder.

Mark 31-0

Terrænet på mark 31-0 falder mod afvandingsgrøft øst for marken. Grøften afvander til Tangsø via Bækmarksbro Å, Dride Å og Kvolsbæk. Tangsø indgår i Natura-2000 område 65, Nissum Fjord, som er overbelastet med fosfor. På grund af terrænets fald mod grøften, og grøftens direkte forbindelse til Kvolsbæk, er der ved styrtregn og tøbrud risiko for en væsentlig overfladeerosion fra mark til grøft, som kan føre partikulært bundet fosfor fra marken til et fosforbelastet vandmiljø.

Mark 31-0. Foto er taget ved markens østlige skel med retning mod syd. Grøften er skjult bag bevoksningen. Den blå cirkel angiver, hvor marken har sit laveste niveau, og hvor grøften starter.

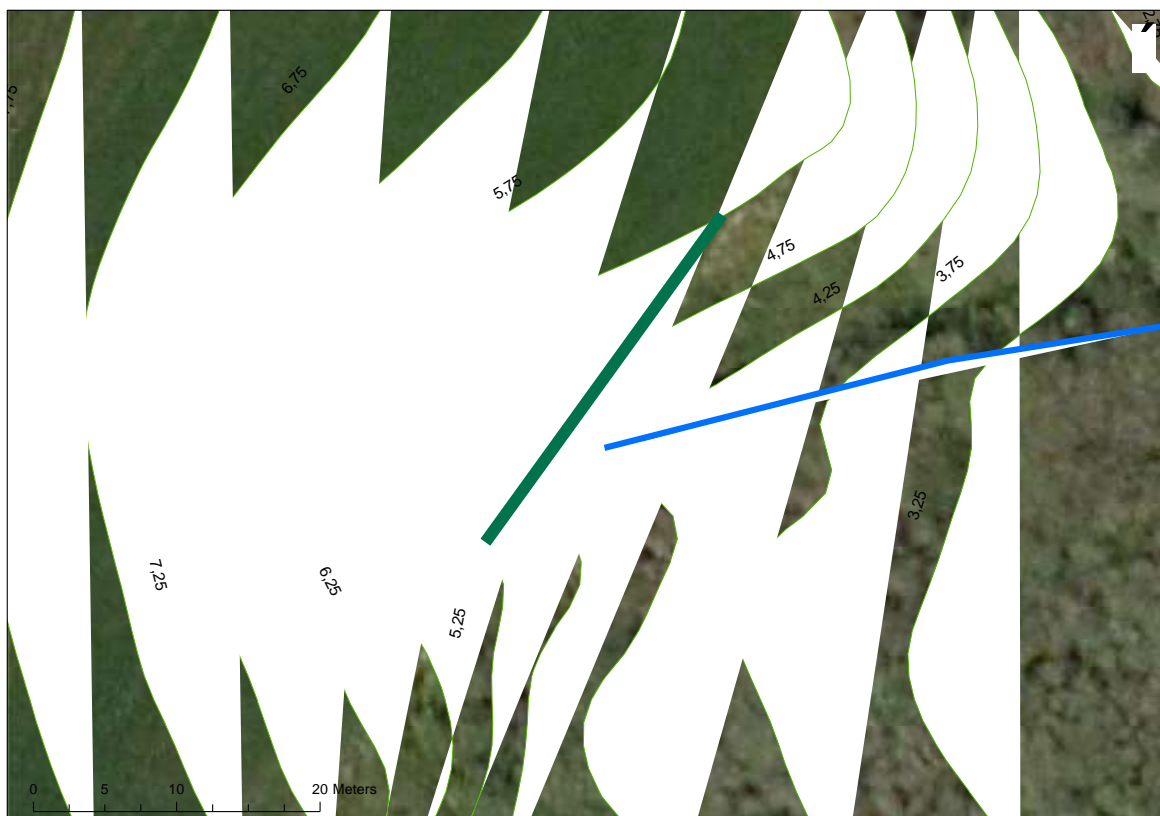
Du foreslog, at der opføres en jordvold mellem marken og grøften, således at overfladevand ledes hen over den naturlige randzone nord for grøften. Ved at etablere en stabil jordvold med tilstrækkelig udstrækning og højde, vil overfladevand overrisle randzonen med samme effekt, som ved udlægning af ny randzone. Dette virkemiddel er grundlag for nedenstående forslag til vilkår.

Mark 31-0. Skitse med forslag til placering af jordvold. Retning mod nord.

Mark 31-0. Skitse med forslag til placering af jordvold. Retning mod syd.

Mark 31-0. Luftfoto med terrænkurver. Forslag til placering af jordvolden er markeret med bred, grøn lige linje. Grøften er markeret med blå.

Forslag til vilkår

Der skal etableres en stabil jordvold mellem mark 31-0 og afvandingsgrøften ved markens østlige skel.

Jordvolden skal være af en længde, højde og stabilitet, der sikrer, at overfladevand overrisler randzonen nord for grøften, inden afløb til grøften.

Overfladevandet skal som minimum overrisle 5 meter randzone inden afløb til grøften.

Jordvolden skal vedligeholdes, så jordvoldens funktion opretholdes.

Mark 57-0 m. fl

Terrænet på den nordøstlige del af mark 57-0 m. fl. falder mod afvandingsgrøft i markens nordøstlige hjørne. Grøften afvander til Tangsø via Bækmarksbro Å, Dride Å og Kvolsbæk. På grund af terrænets fald mod grøften, og grøftens direkte forbindelse til Kvolsbæk, er der ved styrtregn og tøbrud risiko for en væsentlig overfladeerosion fra mark til grøft.

Nordøstligt hjørne af mark 57-0 m. fl. Afvandingsgrøften er skjult af bevoksningen i højre side af billedet. Retning mod nordvest. Terrænet hælder mod grøften. En vedvarende randzone mellem mark og grøft vil nedbringe udvaskningen af fosfor til vandmiljøet ved styrtregn og tøbrud.

For at imødegå en væsentlig udvaskning af fosfor til Kvolsbæk via grøften, foreslås følgende vilkår

Forslag til vilkår

Der skal etableres en to meter randzone mellem mark 57-0 m. fl. og afvandingsgrøften i markens nordøstlige hjørne.

Inden for randzonen må der ikke ske gødskning, sprøjtning, dyrkning eller anden jordbearbejdning. Dog må der dyrkes vedvarende græs, i det omfang, at det ikke strider mod gældende lovgivning. Randzonen må gerne afgræsses under hensyntagen til gældende regler og regulativer.

Der er ikke fundet anledning til at foreslå yderligere vilkår til at reducere fosfortab til vandmiljøet.